Lietas arhīva Nr. C-0486-22/9
ECLI:LV:RPPT:2022:0422.C68442620.7.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2022.gada 22.aprīlī

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa
tiesnesis J. Stūrmanis
ar tiesas sēdes sekretāri A.Korsakaiti,
piedaloties /pers. A/ pilnvarotajam pārstāvim /pers. B/,
atklātā tiesas sēdē Rīgā, Daugavgrīvas ielā 58, izskatīja civillietu SIA "NORDIC FINANCE" prasībā pret /pers. A/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

2020.gada 15.oktobrī tiesā saņemts SIA "NORDIC FINANCE" (turpmāk prasītājs) prasības pieteikums pret /pers. A/ (turpmāk atbildētāja) par parāda piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka SIA "NORDIC FINANCE" saskaņā ar 2015. gada 5. novembra Aizdevuma līgumu Nr.66081 aizdeva /pers. A/ naudas līdzekļus 2700 EUR apmērā. Aizdevums tika izsniegts 2015. gada 13.novembrī ar bankas pārskaitījumu uz atbildētājas bankas kontu AS "Swedbank". Saskaņā ar starp prasītāju un atbildētāju parakstītu Aizdevuma atmaksas grafiku atbildētāja apņēmās atmaksāt prasītājai aizdevumu, komisijas maksu un aizdevuma procentus, maksājot katru mēnesi summu 109,81 EUR apmērā. Pirmo maksājumu atbildētājai bija jāveic 2015.gada 6.decembrī, bet pilnīgu aizdevuma un procentu apmaksu jāveic līdz 2020.gada 6.novembrim.

Atbildētāja savas saistības nav izpildījusi. Par maksājumu kavējumu, saskaņā ar Aizdevuma līguma Vispārējo noteikumu 13.punkta noteikumiem, atbildētājai ir jāmaksā nokavējuma procentus 0,2% dienā no kavētās pamatparāda maksājuma summas par katru kavēto dienu, bet ne vairāk, kā 100% no kavētā pamatsummas maksājuma. Nokavējuma procenti līdz 2020. gada 31.martam sastāda 1421,76 EUR. Nemot vērā COVID 19 seku mazināšanai valstī noteiktos ierobežojumus kavējuma procentu un līgumsoda ierobežojumiem, pēc 31.03.2020. nokavējuma procenti netiek aprēķināti.

Saskaņā ar Aizdevuma līguma Vispārējo noteikumu 15.punkta noteikumiem, ja Atbildētāja (Aizņēmējs) terminā nesamaksā kādu no līgumā noteiktiem maksājumiem un kavējums pārsniedz 30 dienas, prasītāja ir tiesīga atprasīt visu aizdevuma pamatsummas, procentu un nokavējuma procentu atmaksu no atbildētājas. Ņemot vērā minēto, prasītāja 2020.gada 25.maijā nosūtīja atbildētājai paziņojumu, pieprasot atbildētājai līdz 2020.gada 8.jūnijam samaksāt visu aizdevuma pamatsummu, procentus par termiņu līdz2020.gada 25.maijam, komisijas maksu, nokavējuma procentus līdz 2020.gada 31.martam, bet atbildētāja parādu nesamaksāja.

Prasītāja pamatojoties uz Civillikuma 1587.p, 1652.p., 1759.p., 1765.p.,..p., 1934.p., 1946.pantu lūdz tiesu piedzīt no /pers. A/ (/pers. A/) personas kods /personas kods/, par labu Sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "NORDIC FINANCE" Reģ. Nr. 40003773271, aizdevuma pamatsummu 2700,00 EUR, komisijas maksu 72,90 EUR, Aizdevuma procentus EUR 3733,61 EUR un nokavējuma procentus 1421,76 EUR, samaksātos tiesas izdevumus. Noteikt prasītājai tiesības saņemt no atbildētājas par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) procentus - 6 % gadā no piedzītās, bet nesaņemtās pamatparāda summas.

Atbildētāja rakstveida paskaidrojumus tiesai sniegusi, norādot, ka aprēķinātie aizdevuma lietošanas procenti ir nesamērīgi lieli, kā arī atbildētāja veikusi parāda atmaksu, bet prasītājs to nav ņēmis vērā.

Prasītājas pārstāvis uz tiesas sēdi nav ieradies, tiesā saņemts lūgums par lietas skatīšanu bez tā piedalīšanās tiesas sēdē, norāda, ka prasību uztur pilnā apmērā.

Atbildētājas pilnvarotais pārstāvis tiesas sēdē norādīja, ka atzīst prasību tikai pamatparāda apmērā, pierādījumu tam, ka atbildētāja veikusi kādu maksājumu tam nav.

Motīvu daļa

Civilprocesa likuma 93.panta pirmajā daļā ir noteikts, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība. Savukārt Civilprocesa likuma 96.panta piektajā daļā ir noteikts, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 97.pantu tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota ar tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Civillikuma 1402.pants nosaka, saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

Saskaņā ar Civillikuma 1934.pantu, ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās.

Lietā nav strīda, ka SIA "NORDIC FINANCE" saskaņā ar 2015. gada 5. novembra Aizdevuma līgumu Nr.66081 aizdeva /pers. A/ naudas

līdzekļus 2700 EUR apmērā.

Atbildētājai pilnīgu aizdevuma un procentu apmaksu bija jāveic līdz 2020.gada 6.novembrim.

Civillikuma 1651.pants nosaka, ka nokavējums ir saistības izpildīšanas vai izpildījuma pieņemšanas prettiesīgs novilcinājums. Pirmajā gadījumā ir parādnieka, bet otrajā - kreditora nokavējums.

Saskaņā ar Civillikuma 1652.panta 3.punktu, parādnieka nokavējums ar visām tā sekām iestājas pats no sevis, kad viņš palaidis garām termiņu, kas nolikts izpildīšanai vai nu ar likumu, vai ar līgumu, vai arī pēc parašas.

Lietā nav strīda, ka atbildētāja aizdevuma atmaksai nav veikusi nevienu maksājumu.

Civillikuma 1587.pants nosaka, tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Civillikuma 1590.pants nosaka, ka katrai pusei ir pret otru prasības tiesība par līguma izpildīšanu, un šī tiesība pāriet arī uz viņu mantiniekiem, izņemot tos gadījumus, kad saistība pēc līguma aprobežota ar līdzēja personu, vai kad līguma priekšmets ir tāda darbība, kurā ir nozīme paša saistītā sevišķām personiskām spējām un attiecībām.

Saskaņā ar Civillikuma 1943.pantu, aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis.

Tiesa atzīst, ka no atbildētājas par labu prasītājam ir tiesisks pamats piedzīt neatmaksātās aizdevuma summas parādu 2700,00 EUR, komisijas maksu 72,90 EUR apmērā.

Prasītājs lūdz piedzīt no atbildētājas aizdevuma lietošanas procentus 3733,61 EUR par laika posmu no 2015.gada 6.decembra līdz 2020.gada 6.novembrim, kā arī nokavējuma procentus 1421,76 EUR par laika posmu no 2015.gada 6.decembra līdz 2020.gada 6.martam.

Civillikuma 1753.pants nosaka, ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu (844.p.) lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu.

Civillikuma 1756.pants nosaka, pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu.

Saskaņā ar Civillikuma 1946.panta pirmo daļu, procenti par aizdevumiem dodami tikai tad, ja tie bijuši tieši norunāti vai ja parādnieks pielaidis nokavējumu.

Tiesa konstatē, ka slēdzot aizdevuma līgumu atbildētāja apņēmās maksāt aizdevuma lietošanas procentus, kopā apņemoties samaksāt 3807,60 EUR laika periodā no 2015.gada 6.decembra līdz 2020.gada 6.novembrim.

Saskaņā ar Civillikuma 1764.pantu, visādos mantiskos darījumos un aktos, kas nodibina pienākumu maksāt procentus, atļauts nolīgt procentus, kuru apmēru var noteikt līdzēji savstarpēji vienojoties, bet vienpusējos aktos - to izdevējs pēc sava ieskata, ciktāl likums neparedz aprobežojumus šajā ziņā. Par prettiesiskiem uzskatāmi nesamērīgi un godīgai darījumu praksei neatbilstoši procenti.

Prasītājs aprēķinājis aizdevuma lietošanas procentus 3733,61 EUR apmērā.

Lietā nav strīda par to, ka Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta izpratnē atbildētāja atzīstama par patērētāju, bet prasītājs – par pakalpojuma sniedzēju. Respektīvi, tiesai, izskatot lietu, ir saistošas patērētāju tiesību aizsardzības reglamentējošās tiesību normas, tajā skaitā Patērētāju tiesību aizsardzības likums.

Atbilstoši minētā likuma 6.panta vienpadsmitajai daļai, tiesa, izšķirot strīdu vai veicot citas no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtā līguma izrietošās procesuālās darbības, izvērtē līguma noteikumus un strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju nepiemēro līgumā ietvertos netaisnīgos noteikumus.

Šīs normas formulējums ļauj secināt, ka likums noteic tiesai pienākumu izvērtēt līguma, kas noslēgts ar patērētāju, noteikumu atbilstību labticīguma prasībām un tos nepiemērot, ja šādi noteikumi ir netaisnīgi no patērētāju tiesību viedokļa, neatkarīgi no tā, vai patērētājs cēlis kādus konkrētus iebildumus (*sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2013.gada 12.marta spriedumu lietā Nr.SKC- 108/2013 (C39122208)), 2015.gada 20.februāra spriedumu lietā Nr.SKC-19/2015 (C28280410)), 2016.gada 30.decembra spriedumu lietā Nr.SKC-459/2016 (C33417911)), 2017.gada 31.janvāra spriedumu lietā Nr.SKC-99/2017(C12172813), 2017.gada 30.novembra spriedumu lietā Nr.SKC-313/2017 (C33310612)).*

Tiesa atzīst, ka pušu noslēgtais līgums ir tipveida jeb standartlīgums, kas atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta piektajā daļā minētajam tiesiskajam regulējumam uzskatāms par savstarpēji neapspriestu. Tomēr neapspriests līguma noteikums *a priori* nevar tikt atzīts par netaisnīgu.

Lai neapspriestu līguma noteikumu atzītu par netaisnīgu, ir nodibināms kāds no Patērētāju aizsardzības likuma 6.panta trešajā daļā norādītajiem pamatiem, kas rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās pušu tiesībās un par sliktu patērētājam. Minētā panta trešās daļas 4.punkts paredz, ka par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas uzliek patērētājam, kurš neizpilda vai nepienācīgi izpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu vai citu kompensāciju par līgumsaistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi salīdzinājumā ar līgumsaistību neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus.

Lietā nav strīda, ka līgumā pielīgta aizdevuma lietošanas procentu likme 42,35% gadā.

Tiesa atzīst, ka Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešā daļa neparedz noteikumu par lietošanas procentu likmes izvērtējumu tādā pat kārtībā kā noteikumu par līgumsoda apmēra izvērtēšanu. Tomēr tiesai tāpat ir pienākums izvērtēt līguma noteikuma taisnīgumu un samērīgumu.

Atbilstoši tiesību doktrīnā izteiktajai atziņai procentu kā atlīdzības par sveša kapitāla lietošanas atvēlējumu vai atdošanas kavējumu galvenā funkcija ir nodrošināt tirgus ekonomikai raksturīgo ekvivalenci, kas ietver pieņēmumu, ka kapitāls parasti nes augļus. Procentiem nedrīkst piedēvēt soda raksturu un jaukt tos ar procentos izteiktu līgumsodu. (..) Tirgus situācijai atbilstošu procentu maksāšana nav nekas negatīvs un apkarojams. Turpretim pārmērīgi augstu procentu ņemšanu sauc par augļošanu.(..) Civiltiesiskos strīdos pārmērīgi augsti procenti var kalpot par pamatu līguma noteikumu atzīšanai par neatbilstošiem labiem tikumiem (*sk. Torgāns K. Saistību tiesības I daļa. Mācību grāmata. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 145.lpp.*).

Patērētāju aizsardzības likuma 6.panta vienpadsmitā daļa nosaka, tiesa, izšķirot strīdu vai veicot citas no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtā līguma izrietošās procesuālās darbības, izvērtē līguma noteikumus un strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju nepiemēro līgumā ietvertos netaisnīgos noteikumus.

Kredīta procentu likme veido daļu no kredīta kopējām izmaksām patērētājam. To ievērojot, tiesai atzīst, ka prasītāja noteiktā kredīta lietošanas procentu likme „42,35 % gadā no faktiski saņemtā kredīta summas", ir nesamērīga, neatbilstoša labiem tikumiem, un rada kreditora netaisnas iedzīvošanās (nesamērīga mantiska labuma gūšana) uz patērētāja rēķina pazīmes, tādejādi tiesa uzskata, ka aizdevuma lietošanas procenti no atbildētājas ir piedzenami samazinātā 2700 EUR apmērā, kas atbilst parāda pamatsummas apmēram.

Prasība daļā par 1033,61 EUR aizdevuma lietošanas procentu piedziņu ir noraidāma.

Prasītājs lūdz piedzīt no atbildētājas arī nokavējuma procentus 1421,76 EUR par laika posmu no 2015.gada 6.decembra līdz 2020.gada 6.martam.

Saskaņā ar Civillikuma 1765.panta pirmo daļu, procentu apmērs cieši jānosaka aktā vai darījumā. Ja tas nav darīts, kā arī tajā gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tas ir, seši procenti no simta gadā.

Saskaņā ar Aizdevuma līguma Vispārējo noteikumu 13.punkta noteikumiem, atbildētājai ir jāmaksā nokavējuma procentus 0,2% dienā no kavētās pamatparāda maksājuma summas par katru kavēto dienu, bet ne vairāk, kā 100% no kavētā pamatsummas maksājuma

Lietā nav strīda, ka atbildētāja aizdevuma atmaksai nav veikusi nevienu maksājumu, tāpēc tiesa atzīst, ka ir pamats piedzīt no atbildētājas nokavējuma procentus 1421,76 EUR par laika posmu no 2015.gada 6.decembra līdz 2020.gada 6.martam, tiesa uzskata, ka tie ir samērīgi, ievērojot maksājumu kavējuma ilgo laika posmu.

Civillikuma 1838.pants nosaka, ka samaksa izdarīta, jāpierāda tam, kas to apgalvo.

Atbildētāja tiesai paziņoja, ka ir veikusi maksājumus, bet pierādījumus par kādu maksājumu veikšanu tiesai neiesniedza.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 195.pantam un Civillikuma 1759.panta 1.punktam (procenti jāmaksā, arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata par katru parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs; šādus procentus sauc par nokavējuma procentiem), 1765.panta pirmajai daļai atzīstamas prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no atbildētājas likumiskos procentus (6% gadā) no nesamaksātās parāda summas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam — proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta. Valsts nodeva par pieteikumu par tiesvedības atjaunošanu un lietas jaunu izskatīšanu lietā, kurā taisīts aizmugurisks spriedums, netiek atlīdzināta.

Tādējādi no atbildētājas prasītāja labā piedzenami tiesas izdevumi 515,80 EUR (valsts nodeva 510,43 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 5,37 EUR).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}pantu, atbildētājai nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8.,41., 92. - 97., 189.- 193., 195., 204.^{1} pantu, tiesa

nosprieda:

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "NORDIC FINANCE", reģistrācijas numurs 40003773271, neatmaksātās aizdevuma summas parādu 2700,00 EUR, komisijas maksu 72,90 EUR, aizdevuma lietošanas procentus 2700 EUR par laika posmu no 2015.gada 6.decembra līdz 2020.gada 6.novembrim, nokavējuma procentus 1421,76 EUR par laika posmu no 2015.gada 6.decembra līdz 2020.gada 6.martam, un tiesas izdevumus 515,80 EUR, kopā 7410,46 EUR (septiņi tūkstoši četri simti desmit *euro,* 46 centi), nosakot, ka piespriestās naudas summas iemaksājamas bankas kontā LV43HABA0551010596493 ("Swedbank" AS).

Prasību daļā par 1033,61 EUR (viens tūkstotis trīsdesmit trīs *euro*, 61 cents) aizdevuma lietošanas procentu piedziņu, noraidīt.

Noteikt /pers. A/, personas kods /personas kods/, termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no tā stāšanās likumīgā spēkā.

Noteikt sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "NORDIC FINANCE", reģistrācijas numurs 40003773271, tiesības līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, 6% (seši procenti) gadā no piespriestā, bet vēl nepiedzītā parāda.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 (divdesmit) dienu laikā apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Pilns spriedums sastādīts un pieejams tiešsaistes sistēmā 2022.gada 22.aprīlī.

Tiesnesis J.Stūrmanis